

Anna Królíca
marzec-październik 2015

Z perspektywy żaby

Tekst kuratorski

Wbrew tradycyjnej opinii taniec współczesny często stawia sobie za cel krytyczne komentowanie otaczającej nas rzeczywistości i praktyk społecznych. Coraz częściej choreografie określają nie tylko abstrakcyjne parametry człowieka poruszającego się w przestrzeni wobec przepływu czasu, ale do najistotniejszego aspektu tańca urasta kontekst-swoista rama, w którą wpisuje się działania i wypowiedzi performerów. Dzięki tak przedefiniowanej wizji tańca, razem z antropologami i filozofami rozważającymi o miejscu zwierząt w naszej rzeczywistości, podążają choreografowie. Ostatnimi czasy nabrzmiewa potrzeba podniesienia raz jeszcze kwestii zwierząt, która pojawia się coraz częściej w coraz prężniej rozwijanych *animal studies*, między innymi stawiając sobie za cel uwzględnienie innej niż ludzka perspektywy patrzenia na świat i rozumienia go. Raz jeszcze zastanowienia się nad tzw. *animal question*, czyli postawienia sobie pytania o miejsce zwierząt w świecie, relacje pomiędzy człowiekiem a zwierzęciem, zdefiniowania sobie zwierzęcia na nowo.

Duet **Jareda Gradingera i Angeli Schubot** w „**What they are instead of?**” wybrałam do tego programu ze względu na temat intymności. Choreografowie stawiają pytanie o granice cielesności. Mnie z kolei interesuje pytanie o język i postrzeganie pewnego typu intymności jako instynktownej, dzikiej, nieokiełzanej, a dalej pewien rodzaj opisu, który kieruje nas w stronę tego, co określamy jako „zwierzęca natura”. Czym jest zwierzęca natura rozumiana przez człowieka. Czy to sposób bycia oparty na instynkcie, popędach? To spektakl najmniej oczywisty w kontekście tego programu, bo w gruncie rzeczy mówiący wiele o relacji ludzkiej, ale uruchamiający najwięcej skojarzeń i stawiający mnóstwo pytań, kiedy będziemy chcieli wstawić go w kontekst zwierzęcy.

Natomiast **Iza Szostak** w solo „**Karmi go**” prowadzi swoisty dialog ruchowy z żywą, poruszającą się na scenie kurą, próbując również naśladować jej działania i obecność na scenie. Tym razem występująca na scenie żywa kura jest pokazana przewrotnie jako potencjalny drapieżnik, który może zaatakować nawet (pluszowego) aligatora.

Negocjacja pomiędzy tym, co ludzkie i tym, co zwierzęce pojawia się również przy

okazji spektaklu „**Wieloryb**” **Tatiany Kamienieckiej**. Choreografka inspirowana fizycznością jurodiwego (figury dobrze znanej w prawosławiu) – postrzega go i sytuuje pomiędzy boskością a szaleństwem, by ostatecznie wpisać w ramę zwierzęcą. Nazywa spektakl „Wieloryb”. Prawdopodobnie nawiązuje do tradycji biblijnej, odnoszącej się do przemiany wewnętrznej proroka Jonasza. Wspomniana przemiana nastąpiła podczas podróży w brzuchu wieloryba. Ta trzydniowa podróż stała się czasem spotkania się ze swoimi myślami, spotkania ze sobą. Wieloryb traktowany jest jako symbol ciemnych pragnień ludzkich oraz prób samodoskonalenia. Mamy w spektaklu zestawiony konglomerat kilku tradycji, w których choreografka splata cielesność, zwierzęcość, duchowość oraz szaleństwo, próbując w inny sposób zbudować system odniesień pomiędzy tym, co ludzkie i tym, co zwierzęce.

Antonia Baehr w „**Abecedarium Bestiarium**” przypomina o gatunkach zwierząt, które wyginęły na przełomie wieków. Jej celem nie jest tylko nostalgiczna refleksja o świecie, którego już nie ma, który odszedł, ale przede wszystkim intelektualny komentarz o tym, że obecność tych zwierząt była związana z konkretnym porządkiem świata i stylem bycia. Zwierzęta stanowiły swoiste symbole epoki, pewnej jakości życia, struktury społecznej. Opowieść o zwierzętach okazuje się także pretekstem, aby przypomnieć i opowiedzieć o kilku bliskich jej osobach.

Z kolei **Martin Nachbar** wraz z grupą tancerzy w spektaklu „**Animal dances**” próbuje ucieleśniać ruch zwierząt, ale ich nie naśladuje. To najbardziej fizyczny spektakl, który zdradza ludzki sposób patrzenia i widzenia motoryki zwierząt.

W programie znajdują się jeszcze spektakle dziecięce, bajki, które świetnie uświadamiają, w jaki sposób tworzy się w kulturze narracje o zwierzętach, w jaki sposób tworzy podziały i hierarchie – „Karnawał zwierząt” Karoliny Garbacik i „Małe zwierzenia. Zwierzątka” P. Passiniego pokazują magiczny świat zwierząt najczęściej spersonifikowanych.

Projekt performatywny **Z perspektywy żaby** pokazuje, jak można odwrócić optykę i inaczej komunikować obecność zwierząt w środowisku człowieka albo poza nim. Mierzy się z tematami zwierzęcia ludzkiego i nie-ludzkiego zwierzęcia oraz szukania zwierzęcości w człowieku. Interesowały mnie konteksty, w jakich pojawiają się figury zwierzęce i znaczenia, które im nadajemy.